

Практичне завдання № 2

Тема 2. Суспільство та соціальні інститути

Технічні вимоги:

Завантажити на освітній портал у розділ «Практичне завдання 2» у форматі PDF, назва файлу «Соціологія_ПЗ_2_Група_Прізвище ім'я». У роботі вказувати назви завдань, виділені жирним. Максимальна кількість балів за виконане завдання – 5 балів. Робота, виконана з використанням ШІ, оцінюється в 0 балів. Успіхів!

Завдання 2.1. Системна характеристика вигаданого суспільства.

Оберіть будь-яке вигадане суспільство як об'єкт аналізу (соціальну систему, представлену у фільмі, серіалі чи літературному творі), що характеризується чітко вираженою ієрархічною структурою та формалізованими нормами. Опишіть це суспільство, давши відповіді на запитання:

1. Яку саме соціальну систему ви обрали та в якому просторово-часовому контексті вона функціонує (минуле, майбутнє, альтернативна реальність)? Хто перебуває на вершині влади, які соціальні групи можна виділити?
2. Доведіть, що обране вами суспільство є соціальною системою. Які головні підсистеми (сфери життя) у ньому взаємодіють?

Довідково: для відповіді на запитання пригадайте характерні риси суспільства та системний підхід до суспільства.

3. Наскільки спеціалізованою є діяльність членів цього суспільства? Чи кожна людина виконує унікальну функцію, чи вони є взаємозамінними?
4. Завдяки чому це суспільство зберігає свою стабільність? Які механізми забезпечують його цілісність (спільна ідеологія, зовнішня загроза, жорсткий правовий контроль, економічна взаємозалежність, закони, силовий примус тощо)?

Завдання 2.2. Типологічний аналіз соціальної структури.

Здійсніть класифікацію обраного суспільства за наступними теоретичними підходами. Заповніть таблицю, наводячи аргументи-прикладі з обраного твору.

Критерій типологізації	Визначений тип суспільства	Об'єктивні ознаки (аргументація)
За рівнем складності (Г. Спенсер, Е. Дюркгайм)		
За ціннісними критеріями (Д. Рісман)		
За способом здобуття засобів до існування (Г. Ленські)		
За рівнем технологічного розвитку (Д. Белл, Е. Тоффлер)		
За ступенем відкритості (К. Поппер)		

Завдання 2.3. Соціальний статус і ролі особистості в суспільстві.

Оберіть персонажа з обраного вами суспільства та проаналізуйте його місце в соціальній структурі. Охарактеризуйте персонажа, давши відповіді на запитання:

1. Ідентифікуйте ключовий аскриптивний (приписаний) і досягнутий статуси індивіда. Як ці статуси вплинули на його можливості в житті? Який із них є більш важливим для його престижу?
2. Які ролі виконує індивід відповідно до свого статусу? Чи є рольовий конфлікт, з яким стикається персонаж? Наведіть приклад такої суперечності від різних ролей індивіда.
3. Які зовнішні ознаки (матеріальні об'єкти, особливості мовлення, одягу тощо) вказують на високу чи низьку позицію персонажа в ієрархії?

Завдання 2.4. Інституційний аналіз соціальної системи

Здійсніть функціональний аналіз двох базових соціальних інститутів (наприклад, політичного, економічного, сімейного чи релігійного). Заповніть таблицю:

Параметри аналізу	Соціальний інститут 1	Соціальний інститут 2
Явна функція		
Латентна функція / функції		
Інституційна дисфункція		
Символічно-матеріальні елементи		

Завдання 2.5. Соціальні зміни та трансформація системи.

Проаналізуйте динаміку обраного суспільства за допомогою відповідей на запитання:

1. Які зміни відбуваються у творі: еволюційні (поступові) чи революційні (різка зміна устрою)? Наведіть приклад події.
2. Чи існують у цьому світі групи людей, що прагнуть змін (реформістські, революційні чи регресивні рухи)? Яка їхня мета?
3. Запропонуйте одну зміну в структурі будь-якого інституту, яка б допомогла стабілізувати систему або підвищити її ефективність.